

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	
Paweł Libera, Maciej Wyrwa	9
Debata „Operacja polska” NKWD 1937–1938.	
80 lat po sowieckiej zbrodni	13
Uczestnicy:	
Sławomir Dębski – Polski Instytut Spraw Międzynarodowych (moderator)	
Nikołaj Iwanow – Uniwersytet Opolski	
Hiroaki Kuromiya – Indiana University	
Andrzej Nowak – Instytut Historii im. Tadeusza Manteuffla Polskiej Akademii Nauk	
Nikita Pietrow – Stowarzyszenie „Memoriał”	
Debata „Operacja polska” NKWD w kontekście polskim i międzynarodowym	27
Uczestnicy:	
Łukasz Adamski – Centrum Polsko-Rosyjskiego Dialogu i Porozumienia (obecnie Centrum Dialogu im. Juliusza Mieroszewskiego; moderator)	
Marek Kornat – Instytut Historii im. Tadeusza Manteuffla Polskiej Akademii Nauk	
Robert Kuśnierz – Akademia Pomorska w Słupsku	
Mariusz Wołos – Instytut Historii im. Tadeusza Manteuffla Polskiej Akademii Nauk	
 Masowe operacje NKWD jako element Wielkiego Terroru	
Nikita Pietrow	
„Operacja niemiecka” NKWD w kontekście Wielkiego Terroru lat 1937–1938	53
Iwan Dżucha	
„Operacja grecka” NKWD – jedna z tragedii „obcych narodów”	74
Siergiej Prudowski	
„Operacja harbińska” NKWD	95

Giorgi Mamulia	
Trójka Specjalna NKWD Gruzjińskiej SRS (1937–1938).	
Specyfika lokalna i mechanizm funkcjonowania	115
Zmicer Drozd	
Wydziały Specjalne Białoruskiego Okręgu Wojskowego	
w operacji „na kierunku polskim” (dokumenty)	146
 „Operacja polska” NKWD – lokalny wymiar zbrodni 	
Aleksander Smalianczuk, Anatol Wialiki	
„Operacja polska” NKWD na sowieckiej Białorusi	
(sierpień 1937 – wrzesień 1938)	179
Stanisław Koller	
Polskie ofiary Wielkiego Terroru w Gruzjińskiej SRS (1937–1938)	
w świetle dokumentów Archiwum Ministerstwa Spraw	
Wewnętrznych Gruzji	196
Aleksiej Babij	
„Operacja polska” w Kraju Krasnojarskim	223
Siergiej Kropaczow	
„Operacja polska” NKWD lat 1937–1938	
i jej realizacja w Kraju Krasnodarskim.	235
Wasył Chaniewicz	
„Operacja polska” NKWD w kontekście historii mieszkańców	
polskiej wsi Białystok w regionie tomsko-narymskim	
Syberii Zachodniej	243
 Ofiary „operacji polskiej” NKWD – grupowy wymiar zbrodni 	
Stanisław Stępień	
Dziedziczenie „winy”. Represje NKWD wobec współmałżonków	
i dzieci osób skazanych w „operacji polskiej”.	
Kwestia uzyskiwania informacji o represjonowanych	
i problemy ich rehabilitacji w latach 1956–1991	253
Hiroaki Kuromiya	
Losy kobiet – ofiar „operacji polskiej” NKWD	272
Jakub Wojtkowiak	
„Operacja polska” NKWD w Armii Czerwonej	286

Roman Dzwonkowski

- „Operacja polska” NKWD 1937–1938
– ostatni etap likwidacji Kościoła katolickiego w ZSRS 302

„Operacja polska” NKWD
– indywidualny wymiar zbrodni

Aleksander Sielicki

- Jeden z tysięcy. Losy Zbigniewa Szaniawskiego,
ofiary „operacji polskiej” NKWD na Kubaniu 315

Yana Prymachenko

- „Sprawa Natalii Moszynskiej”.
Historia kobiet w cieniu „operacji polskiej” NKWD 1937–1938 323

Ihor Iljuszyn

- Sprawa archiwalno-śledcza Adolfa Piotrowskiego – pełnomocnika
Komisariatu Ludowego Spraw Zagranicznych ZSRS
przy Ukraińskiej SRS 337

Wolha Iwanawa

- Kolektywna pamięć o represjach w ustnych wspomnieniach dzieci
„polskich szpiegów” 360

Maciej Wyrwa

- „Cygańska organizacja szpiegowska”.
Historia z jednego dokumentu 377

Ludmiła Laguszkina

- O możliwościach analizy naukowej składu narodowościowego
i genderowego osób represjonowanych przez NKWD
w okresie Wielkiego Terroru 1937–1938
w oparciu o dane „ksiąg pamięci” 386

Upamiętnianie ofiar „operacji polskiej” NKWD

Irina Flige

- Miejsce pamięci Sandarmoch – dramaturgia znaczeń 411

Jurij Szapował

- Bykownia – cmentarzysko ofiar „operacji polskiej” NKWD
i innych akcji represyjnych systemu stalinowskiego 439

Ihar Kuzniacou

- Egzekucje i pochówki na terytorium Białorusi (1937–1938) 458

Robert Osiński	
Sprawozdanie ze śledztwa w sprawie „operacji polskiej” NKWD	
1937–1938	481
Wykaz skrótów.	485
Indeks osób.	489
Biogramy autorów.	505